

Vergaderjaar 2019–2020

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

Nr. 158

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 december 2019

Met deze brief wil ik uw Kamer informeren over de wijze waarop ik uitvoering zal geven aan de motie van de leden Amhaouch (CDA) en Wörsdörfer (VVD), inzake het standaard afschermen van het woonadres van natuurlijke personen bij ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid¹, en over de stand van zaken met betrekking tot de adviezen die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) eind december 2018 uit eigen beweging heeft uitgebracht aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Kamer van Koophandel (KvK), waarover ik uw Kamer op 28 mei 2019 heb geïnformeerd.²

Eerder heb ik al aangegeven dat ik voor consumenten en daarnaast ook ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid wil regelen dat zij straks, tenzij er sprake is van een klantrelatie, alleen nog telefonisch benaderd mogen worden wanneer zij daar expliciet toestemming voor hebben gegeven via een zogenoemd opt-in systeem.³ Ik zet hierop in via een wijziging in de Telecommunicatiewet. Het afschermen van het woonadres van natuurlijke personen bij ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid, zoals bedoeld in de motie van de leden Wörsdörfer en Amhaouch, is een goede aanvulling op het door mij gevoerde beleid. In combinatie met de wijziging van de Telecommunicatiewet, biedt deze maatregel aan deze groep ondernemers adequate mogelijkheden om zich te beschermen tegen ongevraagde direct marketing activiteiten, ongeacht of deze plaatsvinden via e-mail of telefoon, of aan het woonadres van de ondernemer. Hieronder ga ik in op de wijze waarop ik voornemens ben de wijze van afscherming van het woonadres vorm te geven.

¹ Kamerstuk 32 637, nr. 333.

² Kamerstuk 32 761, nr. 133.

³ Aanhangsel Handelingen II 2018/19, nr. 793

Standaard afschermen woonadres natuurlijke personen

De woonadressen van eigenaren van eenmanszaken, vennoten van personenvennootschappen en bestuurders van verenigingen van eigenaars zijn op dit moment openbaar. De reden hiervoor is, dat deze partijen persoonlijk aansprakelijk zijn voor de verplichtingen van de onderneming, dan wel de vereniging van eigenaars, en fysiek moeten kunnen worden getraceerd.

In de praktijk worden ondernemers mede met behulp van dit gegeven veelvuldig door bedrijven benaderd voor ongevraagde direct marketing activiteiten, zonder dat deze bedrijven daarvoor toestemming hebben verkregen, of een andere rechtsgeldige grond daartoe hebben.

Ondernemers kunnen via de *Non-mailing-indicator* (NMI) aangeven niet benaderd te willen worden voor ongevraagde direct marketing per post of middels huis-aan-huis bezoeken. De KvK draagt er zorg voor dat deze indicator altijd met gegevens meegeleverd wordt. Op dit moment wordt de NMI onvoldoende gerespecteerd, terwijl de KvK zelf hier beperkte handhavingsmogelijkheden heeft.

Door het aanzetten van de NMI geven ondernemers een duidelijk signaal af, waarmee ze uitdrukkelijk hun instemming onthouden aan verspreiders van direct marketing. Onder de geldende regels van de AVG moet hieraan gevolg worden gegeven. Wanneer de NMI niet gerespecteerd wordt, moet de ondernemer daarover eerst contact zoeken met de verspreider van direct marketing. Leidt dat niet tot een oplossing, dan kan een klacht worden ingediend bij de AP. Dit is een weinig bevredigend traject wat leidt tot ergernissen bij betrokkenen, en vragen met betrekking tot de privacy. Om deze reden hebben de leden Amhaouch (CDA) en Wörsdörfer (VVD) op 8 november 2018 een motie ingediend, waarin zij de regering verzoeken om van natuurlijke personen bij ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid, het woonadres af te schermen voor niet geautoriseerde organisaties.

In het kader van de wetgevingsprocedure tot wijziging van de Handelsregisterwet 2007, heb ik reeds toegezegd uitvoering te zullen geven aan deze motie.⁴ Ik zal dat doen door de woonadressen van eigenaren (eenmanszaken), maten (maatschappen), en vennoten (vof's en cv's) standaard te gaan afschermen. Om ook de privacy van andere natuurlijke personen in het Handelsregister te beschermen, en hun gevoel van veiligheid te vergroten, heb ik besloten om deze lijn door te trekken naar alle natuurlijke personen die in het Handelsregister voorkomen. Dit zal, middels een aanpassing van artikel 51 Handelsregisterbesluit 2008, op dezelfde wijze gebeuren, zoals dat op dit moment al het geval is bij woonadressen van bestuurders van rechtspersonen.

Het feit dat het woonadres standaard wordt afgeschermd, doet enige afbreuk aan de rechtszekerheid van derden. De afscherming is echter niet absoluut, in die zin dat bestuursorganen⁵, advocaten, deurwaarders, notarissen en de in artikel 28 derde lid van de Handelsregisterwet 2007 genoemde organisaties het woonadres wel kunnen inzien. Deze partijen hebben deze gegevens nodig om hun publieke taken te kunnen uitvoeren.

Een en ander betekent overigens nog altijd wel, dat wanneer iemand zijn onderneming heeft gevestigd op zijn woonadres, zijn woonadres als vestigingsadres zichtbaar blijft in het Handelsregister. De openbaarheid

⁴ Kamerstuk 34 687, nr. 10.

⁵ Als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, onderdeel a, van de Algemene wet bestuursrecht.

van het vestigingsadres is immers noodzakelijk voor het bevorderen van de rechtszekerheid van derden in het economisch verkeer. Dit laat onverlet dat een ondernemer kan overwegen om zijn bedrijf op een ander adres te vestigen dan zijn woonadres.

Adviezen Autoriteit Persoonsgegevens

In haar advies van 20 december 2018 gaf de AP aan klachten te ontvangen over de beschikbaarheid van persoonsgegevens bij de KvK voor direct marketing toepassingen. Ook gaf de AP aan gericht en effectiever toezicht te kunnen houden op partijen in het veld, wanneer de Handelsregisterwetgeving meer gericht is op het voorkomen van een (te) ruime beschikbaarheid van persoonsgegevens. De AP adviseerde voorts om informatieproducten waarin persoonsgegevens zijn verwerkt tegen het licht te houden en te toetsen op privacy-risico's.

Verkenning direct marketing verbod

Zoals ik eerder aangaf, merk ik dat het maatschappelijk draagvlak voor ongevraagde direct marketing afneemt⁶, met name als het gaat om ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid, bij welke de onderneming en het privéleven van de ondernemer nauw met elkaar verweven kunnen zijn. Om die reden heb ik, in samenwerking met de KvK, en gelijktijdig met de uitwerking van de voorstellen voor de wijziging van de Telecommunicatiewetgeving en de afscherming van het woonadres van natuurlijke personen bij ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid, de mogelijkheid van een wettelijk direct marketing verbod verkend. Het Kadaster kent een dergelijk verbod al geruime tijd in de vorm van het in artikel 3a, tweede lid⁷ van de Kadasterwet neergelegde direct marketing verbod. Ik heb daarom bij het Kadaster onderzocht hoe dit verbod werkt, en of een vergelijkbaar verbod wenselijk en werkbaar zou zijn voor het Handelsregister. Dit lijkt niet het geval omdat het kunnen vinden van potentiële klanten in beginsel binnen de doelbinding van het Handelsregister valt, namelijk de bevordering van het economisch verkeer.⁸ Daarin verschilt het Handelsregister dus van het Kadaster. Daarnaast speelt informatie uit het Handelsregister vaak ook een rol bij het (opnieuw) benaderen van bestaande of voormalige klanten, bijvoorbeeld op een gewijzigd adres, na verhuizing. Deze benadering van een bestaande klant is onder de AVG toegestaan en dient mede de belangen van de klant. Dit maakt een algeheel verbod te stringent en onder omstandigheden zelfs strijdig met de AVG.

Om deze redenen acht ik het opnemen van een algeheel direct marketing verbod in de Handelsregisterwet geen geschikt middel om het gewenste doel te behalen. Dat laat echter onverlet dat storende direct marketing niet ongebreideld mogelijk moet zijn. Als alternatief voor een wettelijk direct marketing verbod wordt bezien, hoe de contractueel vastgelegde gebruiksbeperkingen die al zijn verbonden aan (her)gebruik van handelsregisterinformatie (zoals de eerder genoemde Non Mailing Indicator van de KvK) kunnen worden aangescherpt of aangevuld, waar nodig in combinatie met het databankenrecht van KvK. Dit databankenrecht biedt de mogelijkheid om contractueel voorwaarden te stellen aan het

⁶ Kamerstuk 32 761, nr. 133.

⁷ «De Dienst verwerkt geen persoonsgegevens in verband met de totstandbrenging of de instandhouding van een directe relatie tussen de Dienst of een derde en de betrokkene met het oog op werving voor commerciële of charitatieve doelen.»

⁸ Handelsregisterwet 2007 art. 2 sub b «verstrekking van gegevens van algemene, feitelijke aard omtrent de samenstelling van ondernemingen en rechtspersonen ter bevordering van de economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening»

(her)gebruik van uit het Handelsregister geleverde gegevens. De wijze waarop dit het beste ingevuld kan worden, is nog onderwerp van nadere verkenning.

Toets Handelsregisterinformatieproducten

Naast voornoemde verkenning, is ook de aanbeveling van de AP om informatieproducten die persoonsgegevens bevatten tegen het licht te houden en te toetsen op privacy-risico's ter harte genomen. De KvK heeft alle informatieproducten die zij aanbiedt afzonderlijk getoetst aan de AVG. Deze toets, waarin ook aandacht wordt besteed aan de verschillende typen gegevens die onderdeel uitmaken van de diverse informatieproducten, wordt momenteel uitgevoerd en zal tegen het einde van dit jaar worden afgerond. Uit de toets is inmiddels naar voren gekomen dat het product «Adressenbestand Online» voornamelijk door afnemers werd gebruikt voor het verzamelen van data, om er vervolgens direct marketing mee te bedrijven. Om deze reden is de KvK per 1 juli 2019 gestopt met het leveren van dit product. Aan de hand van de verdere uitkomsten van de toets, en in overleg met de KvK, zal ik bezien of er noodzaak bestaat voor aanvullende maatregelen.

Terugkoppeling AP

Bovenstaande bevindingen naar aanleiding van de eerder gegeven adviezen zijn op 31 oktober jl. door EZK en de KvK met de AP besproken. De AP heeft bevestigd dat de uitgevoerde doorlichting van de producten een gedegen indruk maakt. De AP ontleent daaraan het vertrouwen dat de KvK een bestendige gedragslijn heeft ingezet die gericht is op uit oogpunt van privacy zorgvuldige productontwikkeling.

Tot slot

De effecten van het stoppen met het product «Adressen Online» in combinatie met de toegenomen aandacht in de media en het actiever optreden door de Autoriteit Consument en Markt tegen agressieve verkopers van energiecontracten onder met name ZZP'ers zijn al merkbaar. De KvK ontvangt hierover inmiddels beduidend minder klachten.

Mijn verwachting is, dat het afschermen van het woonadres van natuurlijke personen in het Handelsregister, in combinatie met de eerdergenoemde wijziging in de Telecommunicatiewet, nog verder zal bijdragen aan het tegengaan van ongevraagde benadering door direct marketeers.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer